

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Pojetí sociálního státu, krize a návraty sociálního státu

Průvodní list studijního materiálu

Ladislav Průša

Opava 2021

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ**

Obsah

1	POJETÍ SOCIÁLNÍHO STÁTU, KRIZE A NÁVRATY SOCIÁLNÍHO STÁTU....	3
2	PEDAGOGICKO DIDAKTICKÉ POZNÁMKY	5
	POUŽITÁ LITERATURA	6
	PŘEHLED DOSTUPNÝCH IKON.....	7

1 POJETÍ SOCIÁLNÍHO STÁTU, KRIZE A NÁVRATY SOCIÁLNÍHO STÁTU

PRŮVODCE STUDIEM – STUDIJNÍ PŘEDPOKLADY

Studium těchto otázek sociální politiky vyžaduje mít základní všeobecné znalosti v rozsahu studia na středních školách především z oblasti sociologie, ekonomie a práva. Studium těchto otázek by se měl věnovat po seznámení s látkou v předchozích lekcích.

RYCHLÝ NÁHLED STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Sociální stát je společnost, ve které se v zákonech, ve vědomí lidí, v aktivitách jednotlivých institucí i praktické politice prosazuje myšlenka, že sociální podmínky, v nichž lidé žijí, nejsou jen věcí jedinců a rodin, ale věcí veřejnou. Pozornost bude věnována genezi vývoje sociálního státu, funkci a faktorům, které vývoj sociálního státu ovlivňují, opomenuta nemůže být problematika projevům krize sociálního státu, zejména vývoji nákladů na sociální systémy, ztrátě efektivity sociálního státu a vlivu demografických a ekonomických faktorů, které zapříčiňují množství tlaků na sociální systém. Pozornost bude rovněž věnována projevům a pokusům o vzkříšení a renesanci vizí sociálního státu.

CÍLE STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Cílem tohoto studijního textu je seznámit studenty s genezí sociálního státu a s hlavními představiteli, kteří formovali vývoj sociálních států, s programovými cíli sociálního státu a stěžejními předpoklady jeho existence. Pozornost bude rovněž věnována charakteristice projevů krize sociálního státu a ekonomickým problémům společnosti, které ovlivňují omezování zdrojů sociálního státu.

KLÍČOVÁ STUDIJNÍHO MATERIÁLU

sociální stát – welfare state – typologie sociálního státu – krize sociálního státu – solidarita – přerozdělování – renesance sociálního státu

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

Stopáž studijního materiálu: 14 minut

Doporučený čas ke studiu: 30 minut

DALŠÍ ZDROJE – DOPORUČENÁ LITERATURA

TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010.
ISBN 978-80-7367-680-3

Sociální stát však vznikl na určitém stupni vývoje společnosti, prvky welfare state se objevují ve Velké Británii koncem 19. století. Vznik welfare state byl podpořen vysokou mírou solidarity v národních státech po druhé světové válce a zároveň byl umožněn takovým stupněm rozvoje ekonomiky, který zaručil zajištění určité životní úrovně pro každého občana. Existenci sociálních opatření typických pro sociální stát lze brát jako nutnou podmínku pro funkční, demokratický stát současnosti.

Sociální stát je uspořádáním, ve kterém demokraticky organizovaná moc prostřednictvím sociálního zákonodárství a činnosti státních orgánů a institucí naplňuje profilující záchrannou, pojišťující, aktivizující a kultivující funkci. Sociální státy neexistují v jediné standardní a unifikované podobě. V čase trvání sociálního státu jsou rozlišovány aktivity v šesti etapách, každou z nich lze charakterizovat určitými specifickými znaky.

Krize sociálního státu vycházejí především z neúměrných nákladů na zajištění dříve definovaných výhod, ze ztráty efektivity, ztráty sociálního konsensu a problémů souvisejících s demografickým vývojem. Krize má charakter krize politické, institucionální, finanční a krize z hlediska rozsahu solidarity. Jejich hranice se prolínají a v celku vytvářejí řadu problémových situací, které jsou ale výzvou renesanci sociálního státu. Dochází k modernizaci sociálního státu, důraz je kladem na přechod od sociální péče k péči o zaměstnanost.

2 PEDAGOGICKO DIDAKTICKÉ POZNÁMKY

PRŮVODCE STUDIEM

Obor: Studijní text tematicky spadá do těchto oborů vzdělání dle klasifikace CZ-ISCED-F 2013: Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy – 03, Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky – 09.

Při studiu této problematiky se doporučuje po vyslechnutí audionahrávky seznámit se s těmito otázkami v literatuře doporučené ke studiu.

ÚKOL K ZAMYŠLENÍ

Zamyslete se nad možnostmi modernizace sociálního státu v současné době.

KONTROLNÍ OTÁZKA

1. Popište příčiny krize sociálního státu.
 2. Charakterizujte hlavní směry proměn sociálního státu.
-

POUŽITÁ LITERATURA

KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2015.
ISBN 978-80-7478-921-2.

PŘEHLED DOSTUPNÝCH IKON

	Čas potřebný ke studiu		Cíle kapitoly
	Klíčová slova		Nezapomeňte na odpočinek
	Průvodce studiem		Průvodce textem
	Rychlý náhled		Shrnutí
	Tutoriály		Definice
	K zapamatování		Případová studie
	Řešená úloha		Věta
	Kontrolní otázka		Korespondenční úkol
	Odpovědi		Otázky
	Samostatný úkol		Další zdroje
	Pro zájemce		Úkol k zamyšlení

Název: **Pojetí sociálního státu, krize a návraty sociálního státu**

Autor: **doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.**

Vydavatel: Slezská univerzita v Opavě

Fakulta veřejných politik v Opavě

Určeno: pedagogickým zaměstnancům SU

Počet stran: 8

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.